

WAT BLIJFT.

Schijn bedriegt, lezer! Als ge onze vriendelijke plaat bekijkt, dan meent ge een jong en vroolijk visschersmeisje te zien op een brug over een oude gracht van het schilderachtige Amsterdam. Maar gij vergist u zeer; niet die gracht is oud, dat meisje is oud, veel ouder dan die gracht en die Montalbaanstoren. Zij heeft de gracht zien graven en de huizen zien bouwen, en toen was ze even oud en even jong als nu. Gij meent, dat dat vriendelijke visscherskind u voorbijgaat en dat de gracht met toren en huizen en bruggen op hun plaatsen blijven; maar nòg eens; gij vergist u; die gracht en heel de stad gaan voorbij, en het visscherinnetje staat stil; ze staat daar al zoo lang, — er is geen heugenis van den tijd, dat ze er niet stond.

Neem maar eens schilderijen ter hand van vroeger tijden. Zie een inhuldiging van koning Willem I, en tusschen de deftig gerokte burgers en vreemdsoortig uitgedoste burgeressen van den nieuwen staat zult ge ons visschersmeisje vinden, met denzelfden schalkschen lach op het gelaat. Zie een feestviering over de revolutie, een danspartij rondom den vrijheidsboom — is het niet een predikant, 't kan ook een ander achtbaar burger zijn, die hetzelfde meisje bij de hand leidt om de nieuwverworven vrijheid te bedansen. Of ga verder terug. Kom in het Amsterdam van Hooft en Vondel, het Amsterdam van Rembrandt; ziet ge op de doeken van den meester niet hetzelfde visscherskind, en kijkt ze niet even vroolijk als thans? Ja, al gaat ge terug naar de oude Hansestad, die het kofschip, dat ze tot wapen koos, naar de wateren der Oostzee zond en concurrentie aandeed aan Kampen en Stavoren, die machtige koopsteden — ge zult op de bruggen en langs de grachten ons visschersmeisje zien. En al zijn sinds de bruggen verlegd en de huizen verbouwd, al glijdt nu de electriche tram waar toen een paard langs de ongeplaveide straten geen vrachtwagen kon trekken, het visscherskind is zichzelf gelijk gebleven; met luchtigen tred, al zijn de klompen van hout, schrijdt ze voort langs de grachten, waar alleen zij niet veranderd is. Dezelfde visch in hetzelfde teenen mandje biedt ze te koop aan als toen nu zes eeuwen geleden Jan van Avennes aan Amsterdam stadsrechten gaf, en met hetzelfde mandje visch ging ze voorbij het kasteel der heeren van Aemstel aan den Nieuwendijk, sedert deze in 1204 van Duivendrecht verhuisden naar den Amstelmond en hun huis bouwden te midden van het moeras, op de eenige plaats waar een steenen gebouw niet wegzakte in den grond.

Ja, ga nog maar gerust verder terug. Vóór nog de Romeinen hun beschaving brachten aan de bewoners van de Rijnovers, woonden hier te midden van plassen en poelen visschers in houten hutten; ons visscherinnetje ging mee varen in het eenvoudige bootje, en het verrassen van 't schubbig watervolk stond haar volstrekt niet onhandig. Neen, toen ging ze nog geen visch verkoopen in de straten der groote stad; toen zorgde ze alleen mee voor de behoeften van het groote gezin, waartoe ze behoorde, en dat leefde van visch, zooals in de verte in de bosschen de bewoners leefden van wild. En in de eeuwen, die volgden, kwamen wel veroveraars van verschillenden kant, doch ze ontweken het moeras aan de Amstelovers, en onze visschers konden voortleven op oude wijze. Totdat met het voortgaan der geschiedenis ze den heer van Amstelland als hun meester moesten erkennen, en den Hollandschen graaf als hun bestuurder. Toen voorzagen ze ook de tafel hunner heeren van versche visch uit het IJ en de plassen, en het beschermende kasteel lokte meer bewoners aan. Een dam met een sluis werd in den breeden Amstel gelegd, om den waterstand in de rivier te regelen; Amstelredam was ontstaan, en had een naam

verkregen, die bekend zou worden tot aan de uithoeken der wereld.

Weldra waagden zich de schepen ter koopvaardij, doch de visscher bleef visschen, en zijn dochter ging de vangst verkoopen aan de burgers, wier welvaart en rijkdom toenam door den handel en groot werd door de scheepvaart. Het visscherskind heeft de geheele ontwikkeling der machtige hoofdstad aanschouwd; heeft gezien, hoe de bevolking zich krachtig uitbreidde in de zestiende en de zeventiende eeuw, en nog eens meer dan verdubbelde in de tweede helft der negentiende; de grachten, die de Middeleeuwsche bewoners aanlegden, zijn oud geworden, en omringd door wijken van breede nieuwe straten, waar ge tevergeefs de poëzie der grachten zoekt; — ons visscherskind heeft de eenen zoowel als de anderen zien ontstaan, en ze zal nog over die brug loopen, als de rechte straten der nieuwe wijken zoo oud zullen zijn als nu die wonderlijk mooie grachten.

Is dat jonge visschersmeisje dan niet veel ouder dan dat grachtje, dat wegschemert in den zonneshijn? Is zij het niet, die stilstaat, en is het niet de gracht en de straat en de stad en de wereldgeschiedenis, die haar voorbijtrekt? Leest ge 't niet in haar oogen, dat ze, trots zooveel dat ze aanschouwde, nog altijd zich jong gevoelt, en nog een lang leven verwacht?

Want steden ontstaan en verdwijnen, maar de oorspronkelijke bedrijven der menschheid, jacht en visscherij, en landbouw en veeteelt, blijven door alle eeuwen heen dezelfde, slechts weinig veranderend van gereedschap, maar volstrekt niet van aard.

Ga naar Parijs. Welk een wereldstad! Maar de landman, die de millioenen voorziet van het dagelijksch brood, spit zijn grond en zaait zijn koren nog geheel zooals zijn voorvader het deed in de dagen, dat Caesar Gallië zag en overwon.

Ga naar Babylon. Eenmaal stond de zwervende herder der woestijn daar vol bewondering te staren naar de kolossale muren en paleizen, die toch jonger waren dan hij. En nu ligt de trotsche stad aan den Eufrat reeds zooveel eeuwen in puin, doch de Arabier spant er zijn tent nog geheel zooals hij het deed in de dagen, dat Abraham uit Ur der Chaldeëen trok naar het land der vreemdelingschap.

Die herder, die landman, dat visscherskind, zij zijn de blijvenden, de onveranderlijken, die steden zien stichten en ondergaan, die vorstenhuizen zien opkomen en vervallen, die staten en rijken zien „opgaan, blinken en verzinken,” en die zelf onbewogen dezelfde blijven, wat ook wankelt en bezwijkt.

Of onze schoone IJ-stad ook bezwijken zal? Wie zal het zeggen! Toen de zwervende Arabier de wereldstad van Nebukadnezar bewonderde, heeft hij niet gedacht, dat die stad verkeeren zou in een puinhoop, waar geen steen op den anderen is gelaten. En ons visscherskind stelt zich ook niet voor, dat ze nog eenmaal weer visschen zal op de plaats, waar thans Amsterdam ligt; dat haar net nog eenmaal zal haken achter de keizerskroon van den Westertoren. Zij denkt er niet aan en ze verontrust er zich niet over. Want al geschiedt dat, zij zal dezelfde blijven; zij behoeft zich dat niet aan te trekken. Zij lacht maar.

Doch weet ge, lezer, dat mijn los praatje nog een geestelijken achtergrond heeft? Dat visschersmeisje persoonlijk gaat voorbij; zij blijft niet staan op de brug, en haar aardsche leven is zeer waarschijnlijk reeds lang afgehoopen, als de Montalbaanstoren nog het grachtje beheerscht. En toch, het kan zijn — en ik wil het hopen voor het lieve kind — dat zij duurzamer zal blijken dan de gansche wereld. Want „de wereld gaat voorbij en haar begeerlijkheid, maar die den wil Gods doet, blijft in der eeuwigheid.”

Lezer, zult gij blijven?

A. L.

